Eylül-Ekim 1972

Sayı 97-98

Bu sayıda:

YURDUN SESİ

Aylık dergi

POLİTİKA

EKONOMİ

KÜLTÜR

Bu sayfa sizin

Neden bu ayırım?

Yetiştirme yurtlarında mesai diye bir şey yoktur. Gece gündüz çalışır öğretmen. Haftalık fazla mesaimiz bazen 86 saati geçiyor. Bu yurtlarda çalışan müdür ve muavinlere fazla mesai ücreti ödenir. Fazla mesai için, diğer çeşitli kuruluşlarda çalışan memurlara da ücret ödeniyor. Sadece biz öğretmenler üvey evlât muamelesi görüyoruz. Bu fazla mesai saatleri memurin kanununa nasıl uyduruluyor anlayamıyoruz. Hayat her gün biraz daha pahalılaşıyor. Aldığımız parayla karnımızı doyuramaz olduk. Yarı aç yarı tok yatıyoruz. Fakat elektrik parası ödemiyelim diye, geceleri okuma alışkanlığımızdan da vazgeçtik. Milli Eğitim Bakanlığından bu haksızlığa son vermesini bekliyoruz. Çare ne zaman bulunacak?

Yahya Çember – İzmir

Tütün taban fiyatları yükseltilmelidir

Biz küçük ve orta tütün ekiciler genellikle tütün fiyatlarından en fazla zarar görenleriz. Daha piyasa açılmadan, dörtbeş ay önceden «tütün taban fiyatları şu kadar olacak bu yıl» diye ortaya çok düşük fiyat lâfları atılıyor. Aracı tüccarlara bağlı olan bizler, ne yapacağımızı şaşırıyoruz. Onlar, tütünü daima, zamanından önce, bize verecekleri paraya karşılık kapatırlar. Onun için elimizdeki tütün her zaman bu düşük taban fiyatları üzerinden muamele görür, en iyi cinsten de olsa, maliyet fiyatının çok çok altında gider.

Hele bu yıl durumumuz daha da berbat. Bir kilo tütünün maliyet fiyatı bu yıl 13,5 lirayı buldu. Şimdi taban fiyatın da 13,5 lira olacağı söyleniyor. Oysa bu vaziyette taban fiyatın 18 liradan aşağı olmaması gerekir. Biz küçük ve orta tütün üreticilerini, gerçekten köylüyü düşünen bir hükümetin, aracı ve tüccarları ortadan kaldırıp, tütünün tamamının tekel tarafından alınmasını sağlaması şarttır. Aksi takdirde çoluk çocuk sefaletten kurtulmamız mümkün olmıyacaktır. Bu ıztırabımız, sırtımızdan ceplerini dolduranları gördükçe daha da artıyor.

Mehmet Ali Sarman – Manisa

Yan ödemdlere niçin para bulumaz?

18 Ağustos 1972 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren yan ödemelerden halâ bir haber yok. Oysa, milletvekilleri yolluklarını, harçlıklarını çoktan aldılar. Askeri personelden de esirgenmedi. Ama memurlar, hele küçük memurlar, kara kara düşünmekte! Odun yok, kömür yok. Kış bastırmak üzere, oduna, kömüre gelen zamlardan sonra tezek fiyatları da iki misline çıktı. Maaşın önemli bir kısmı kiraya gidiyor. Başbakan, yan ödemelerin yapılması için bütçede para olmadığını söylüyor. Peki madem yokmuş, NATO için 16 milyar liralık ek bütçe nasıl kabul ediliyor? Yabancılarla çevirdikleri ortak işlerden kasalarını dolduran sermayecilere, yeni yeni teşvik tedbirleri ile, yüz milyonlarca lira neden bağışlanıyor?

Turgut Karaaslan – Yozgat

Kuyruktan kuyruğa

Batı Almanya'da Hannover şehri civarındaki köy ve kasabalarda çalışan vatandaş, sabahın gayet erken saatlerinde

Durum

Geride bıraktığımız iki ayın, yani Eylül ve Ekim aylarının esas niteliği nedir diye sorulacak olursa, «işçi hareketinin, sıkıyönetimin terör ve baskılarına rağmen, hızla gelişmesidir,» diye cevap verebiliriz.

Sözkonusu iki ayın gazete koleksiyonlarına bir göz atıldığında, otuzdan fazla sendika federasyonunun ya grev kararı aldığı, ya grev uyguladığı, ya da toplu sözleşmelerle önemli haklar elde ettiği görülür.

İşçi hareketindeki bu hızlı gelişmeyi gözönünde tutmadan, bunun, devrimci direniş hareketinin sürekliliğini sağlamada oynadığı öncü rolü hesaba katmadan, Türkiyede ileriye açılan, geniş perspektifi olan devrimci bir mücadele programını, strateji ve taktiğini tespit etmeye imkân yoktur.

İşçi-sendika hareketi, sıkıyönetim terörünün, faşist yöntemlerin yenemediği, yıldıramadığı tek devrimci eylemdir. Ve sıkıyönetimin işçi-sendika hareketini ezmeyi başedememesinin başlıca nedeni, bu hareketin yığınlara dayanmasıdır. İşçi sınıfının üretimde, yani memleket ekonomisinde oynadığı önemli roldür.

İşçi sınıfının kuvveti sayıya vurularak ölçülemez. Türkiyede üç milyona yakın işçi vardır. Bunun iki milyon kadarı doğrudan doğruya sanayi işçisidir. Bazı siyaset adamları ve sosyologlar bu miktardan hareketle, işçi sınıfının, memleket nüfusuna oranla az olduğunu belirtiyor, ve işçi sınıfının devrimci gücünü küçümseyerek, bu niteliği aydınlara, köy emekçilerine tanımak, ve işçi sınıfını sadece yardımcı güç olarak kabul etmek yoluna gidiyorlar. Bu tutumu bazı burjuva aydınlarında gördüğümüz gibi, Maocu ve Troçkist akımlarda da görmekteyiz. Daha doğrusu yakın bir geçmişe kadar görmekteydik. Çünkü 20 aya yaklaşan sıkıyönetimli dönem bütün bu «teori»lerin çürüklüğünü, hayatın zorladığı gerçeklere uygun olmadığını gösterdi. İşçi sınıfı bu 20 aylık sıkıyönetim döneminde bütün muhalefet yükünü tek başına çekerek, başta gelen SÜREKLİ DEVRİMCİ güç olduğunu doğruladı.

Bu sürekli devrimci güç, sendika hareketi içinde sarı sendikacıların eylemlerini geniş ölçüde etkisiz bıraktı, sarı sendikacılıkta yıllardır ustalaşmış «sendikacıları» bile, görünüşte de olsa, hizaya getirmeyi başardı.

Tabii ki Maocuların, Troçkistlerin tamamen ortadan silindiği, eylemlerini tamamen kestikleri iddia edilemez. Bu grupçuklar işçi ve gençlik hareketi içinde bozguncu, dağıtıcı faaliyetlerine, emperyalizmin stratejisine uygun eylemlerine devam ediyorlar. Fakat bunların kimlikleri ve işçi sınıfının tarihsel durumunu inkâr eden «teorilerinin» içyüzü açığa vuruldu. Maskeleri düşürüldü.

Sarı sendikacılar için de aynı şeyi söylemek yerindedir. Bunlar hızlanan akıntıya karşı kürek çekmektense, ona boyun eğer göründüler. Halâ da görünmektedirler. Ama meselâ asgari ücretler konusunda olduğu gibi, ellerine fırsat geçtikçe, el altından patron ve hükümet temsilcileriyle işçi sınıfına karşı anlaşmaktan da geri durmuyorlar.

Türk-İş'in Asgari Ücret Komisyonundaki temsilcileri 25 le 22 lira arasında değişen

asgari ücretleri az bularak bir lira fazlasını, yani 26 ile 23 lira arasında değişen bir asgari ücret tarifesi teklif ettiler. Teklifleri kabul edilmeyince de komisyon çalışmalarını «terk» ettiler ... Böylece hükümetin ve patronların temsilcileri ile el altından anlaşırken, işçi sınıfına hükümetin teklif ettiği asgari ücretlere karşı koymuş gibi görünmeye çalıştılar.

Son 20 aylık olaylar da gösterdi ki, işçi sınıfının gücü, devrimci niteliği sayı ile değil, yurdun üretim hayatında, başardığı ödevle, tuttuğu yerle ölçülebilir. Bu yer toplumun ekonomik, politik hayatı için temel noktadır. Başlıca üretici güç olarak, işçi sınıfı, toplum hayatının ekonomik ve politik sorumluluklarını omuzlarında taşımaktadır.

Üretim hayatının yığınsal ve örgütlü olması, bilgiye ve devrime açık bulunması, onun devrimci karakterini tamamlamaktadır.

İşçi sınıfının bu ilerici, devrimci tarihsel rolü, Melen hükümetinin parlamentodan geçirdiği 3. Beş Yıllık Plâna karşı davranışında bir daha görüldü. DİSK, Metal-İş, Yol-İş, Maden-İş ve Genel-İş Sendikaları bildiriler yayınlayarak 3. Beş Yıllık Plâna karşı çıktılar. Bu plânın memleket kalkınmasını sağlamayacağını, yalnız yerli-yabancı büyük sermayeye yeni soygun imkânları açacağını belirttiler.

Hemen hemen bütün sendikaların ve işçilerin yanısıra, CHP de Plâna karşı sert şekilde cephe aldı. CHP genel başkanı Ecevit verdiği demeçlerde, Plânın büyük sermaye gruplarına yeni yeni vurgun imkânları sağlayacağını, halkın menfaatlerine karşı olduğunu belirtti.

Böylelikle işçi sınıfının sendikaları ile milli burjuvazinin temselcisi sayılan politik akım arasında anti-emperyalist, demokratik bir politik platformda bir paralel belirdi. Bu ise çok önemli bir gelişmeydi. Bu gelişme ile beraber beliren başka bir özellik te işbirlikçi burjuvazi ile milli burjuvazi arasındaki çatışmanın daha da sertleşmesi, barışmaz bir nitelik kazanmaya başlamasıdır.

Bu politik gelişme işçi sınıfının da katılacağı, demokratik, anti-emperyalist bir iktidarın kurulması imkânlarını bir hayli genişletti. Şu var ki, sendikalar işçi sınıfının devrimci direnme ortamına süreklilik sağlasalar da, bunlar politik iktidar için hazır örgütler değildi. İşçi sınıfını iktidara ulaştıracak olan politik örgüt sosyalist partiydi. Oysa sıkıyönetim ikitidarları, terör havası içinde, sosyalist partinin kapatılmasını sağlamışlardı. Sıkıyönetim ilânının başlıca nedenlerinden biri de zaten buydu. Sıkıyönetimciler sosyalist partinin kapatılmasiyle yetinmemiş, yöneticilerini de ağır hapis cezalarına çarptırmış, militan kadrolarını dağıtmışlardı.

Bu durum işçi hareketi için olduğu gibi, anti-emperyalist, devrimci, demokratik akımlar için de bazı sorunlar doğuruyordu. Sosyalist partiden kalan boşluk, ancak bilimsel sosyalizme inanmış, gerçek sosyalistler tarafından doldurulabilirdi. İşçi sınıfı ise, bu gibi bir kadroyu yeniden yaratacak durumdaydı. Gerek işçi sınıfı, gerekse öteki devrimci akımlar ulusal bağımsızlık devriminin bütünlenmesi, emperyalizmin ve işbirlikçi burjuvazinin hegemonyasına son verilmesi, memleket ihtiyaçlarına uygun bir sanayileşme programının uygulanması, demokratik bir tarım reformunun başarıl-

ması, tarımın modernleşmesi ve makineleşmesi gibi büyük ulusal hedeflere varılması için işçi sınıfının politik örgütünün bilimsel sosyalizm prensiplerine uygun bir şekilde tekrar canlanmasına bağlı olduğunu görüyorlardı. İşçi sınıfının içinde ise bu kadro ve yöneticiler mevcuttu.

Bütün mesele, günün şartlarına göre, bu kadro ve yöneticilerin yığınlara inerek, onlara dayanarak tekrar sosyalist bir akım olarak örgütlenme imkânlarını bulamalarındaydı.

3. Beş Yıllık Plâna gelince: Plân AP, MGP ve CP oyları ile kabul edildi. CHP ve DP ise, ayrı ayrı nedenlerle, karşı oy verdiler. CHP'nin karşı oy kullanmasının nedeni bu partinin, plânı, halka karşı, büyük tekellerden yana bulmasıydı. DP yöneticilerinin durumu ise tamamen başkaydı. Bu partinin yöneticileri, AP, MGP ve CP yöneticileri ile birlik olarak, parlamentoda plânı daha da sağa çekmek, özellikle yabancı sermayeye daha büyük imtiyazlar sağlamak, bir yandan da büyük çiftlik beylerine daha geniş imkânlar yaratmak için bir hayli çırpınmışlardı. Ve tekliflerinin bir kısmı kabul edilmişti. Bir kısmı ise, mesela madenlerin işletmesinde yabancı sermayeye daha geniş imtiyazlar tanınması teklifi, hükümet tarafından kabul edilmemişti. Çünkü plâna «Madenler Türkler tarafından kurulan şirketler eliyle işletilir» ilkesi konmuştu.

DP yöneticileri bir yandan bu gibi sebeplerle, öte yandan da AP yöneticileri ile aynı safta bulunmamak, seçim perspektiflerini de gözönüne almak suretiyle plâna karşı oy vermişlerdi.

DP yöneticilerinin yabancı sermayenin ekonomik hayatımıza daha geniş ölçüde girmesinin kısmen reddedilmesini karşı gösterdikleri «hassasiyet» yersizdi. Çünkü 3. Beş Yıllık Plânda «ihracata dönük olmak şartıyle yabancı petrol şirketlerine Türkiyede rafineri kurmak yetkisi verilir» diye bir kayıt vardı. Türkiyede Ataş ve İpraş rafinerilerinin aşağı yukarı on yıldan beri faaliyet gösterdiklerini bilenler plândaki bu kaydı hayretle karşılıyorlardı. Ataş ve İpraş da Amerikan İngiliz petrol tekellerinindi. Kalteksindi. Şelindi. Bu yabancı tekeller ham petrolü dışardan getiriyor, rafine ettikleri petrolün bir kısmını iç pazarda, bir kısmını da dış pazarda satıyorlardı. Gerek ham petrol için, gerekse dışarı aktardıkları rafine petrol için gümrük ödemiyorlardı.

Amerikan uzmanlarından G. Bol'un hazırladığı Petrol Kanunu onlara bu hakkı veriyordu. Hem Petrol Kanunu, hem de yine Amerikan uzmanlarından Randel'in hazırladığı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu. Oysa gerek Birinci gerekse İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânlarında yabancılara petrol rafinerisi kurma yetkisini veren bir kayıt yoktu. Keza yabancılara demir-çelik sanayiine yerleşme hakkını veren bir hüküm de yoktu. Elektrik üretimine, barajların kurulmasına yetki veren herhangi bir madde de mevcut değildi. Ama Amerikan Morrison-Kopers tekeli Ereğli Demir Çelik Kombinasına hakim olmak imkânını bulmuştu. Hem de hükümetten aldığı kredilerle. Kepez ve Çukurova Elektrik Anonim Şirketi gibi yerli-yabancı karması şirketler ise baraj yapımına ve elektrik üretimine de el atmışlardı.

Bu konulardan hiç biri bundan evvelki Beş Yıllık Plânlarda yer almadığı halde,

yabancı sermaye bu imkânları Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu ile Petrol Kanunu sayesinde bulmuştu.

Bundan ötürü Türkiyenin ekonomik konularını, Plânlarını ele alırken sözkonusu kanunları gözden uzak tutmamak gerekmektedir.

Plânlarda mevcut boşluklar her zaman bu kanunlarla doldurulacak, ve yabancı tekeller Türkiyenin ekonomisinde kârlı buldukları her yere yerleşecekelerdi. Bu, şimdiye dek böyle oldu, bundan sonra da böyle olacaktır.

Ta iktidar anti-emperyalist, demokratik, ulusal güçlerin eline geçinceye kadar.

Y. S.

Sıkıyönetimin baskı ve terör hareketi kime karşıdır?

Çağımızda, gitgide gelişen sınıf savaşında, iktidarı ele almaya, devleti yönetmeye hak kazanan en güçlü sınıf işçi sınıfıdır. Büyük tekellerin, büyük toprak beylerinin temsil ettiği düzen, bu sınıf savaşı içinde sürekli olarak su almakta, yalpalamakta, bunalımları gittikçe derinleşmektedir. Burjuvazi bu bunalımları çözümlemek için şiddeti gittikçe artan faşist yöntemlere başvurmaktadır. Bu ise ülkemizde işbirlikçi egemen çevrelerin çökme ve dağılma sürecinin hızlandığını göstermektedir. Ankara 3 Numaralı Sıkıyönetim Mahkemesinin TİP genel başkanı Behice Boran ile 12 arkadaşı hakkında verdiği karar sözkonusu çevrelerin bu çöküş karşısındaki endişesinin son örneğidir.

Ankara'daki Sıkıyönetim Mahkemesin de TİP genel başkanı Behice Boran ve 12 arkadaşı ağır hapis ve sürgün cezalarına mahkûm edilmiştir. Türkiye İşçi Partisi yöneticilerinin uzun yıllar hapis cezasına çarptırılması TİP'ni kapatmış olan paşalar iktidarının sosyalist akıma karşı en şiddetli saldırısıdır.

İktidarı elde tutan sivil-asker cuntacılar bugünkü düzeni faşist yöntemlerle ayakta tutmak hırsı içinde, herşeyden önce işçi sınıfının vurmaya, özellikle onu politik yönetimden yoksun bırakmaya çalışıyorlar. İşçi sınıfının kanuni partisi olan TİP'i kapatmaları, partinin yöneticilerini ağır hapis cızalarına mahkûm etmelerini elbette ki başka bir anlam taşıyamaz.

Ne var ki, halk yığınları, en başta işçi sınıfı olmak üzere, köy ve şehir emekçileri, Anayasaya karşı komploların, demokratik hakların son kırıntılarının da geri alınmasının nedenlerini biliyorlar. 19 aydan beri memleketi sıkıyönetimlerle idare edenlerin, köy ve kentleri basanların, insan hakkı, demokratik özgürlük diye bir şey bırakmıyanların, terör mahkemeleri, işkence odaları, toplama kampları ile halka ve Anayasaya çullananların ardında kimlerin bulunduğunu ve niçin böyle yaptıklarını anlıyorlar.

Halk kitlelerinin bu olan bitenleri anlamaya başlamasında TİP'nin, çok çetin şartlara göğüs gererek, yıllarca harcadığı aydınlatma, uyarma çabaları büyük bir rol oynamıştır. Mevcut düzenin değişmesi, halka sağlanmış olan demokratik hakların

kaldırılmaması, 1961 Anayasasının dürüst bir şekilde uygulanması yönünde savaştıkları için faşist hükümetin sıkıyönetim mahkemesi tarafından ağır hapis cezalarına çarptırılan TİP yöneticileri hiç bir zaman Anayasa dışı yollara başvurmamışlardır. Netekim TİP genel başkanı Behice Boran savaunmasında özetle şunları söylemiştir: «Biz sosyalizm doğrultusunda, kapitalist olmayın yoldan kalkınmayı öneriyoruz. Bu yol Türkiye için gerçekçi, rasyonel ve tek çıkar yoldur. 1961 Anayasası programımızı gerçekleştirmeye, sosyalizm doğrultusunda kalkınmaya kapalı değildir. Kaldı ki 1961 Anayasası, meşruiyetini yitirmiş bir iktidara karşı direnme hakkını, meşru bir hak olarak tanımıştır.»

TİP genel başkanı Behice Boran ile ülkü arkadaşlarının işçi sınıfının sömürüden kurtuluşu, emperyalizme bağımlılığın kaldırılması, ülkemizdeki ekonomik ve sosyal düzeni çalışanlar yararına işletecek köklü reformların gerçekleştirilmesi yönünde savaştıkları için faşist hükümet tarafından ağır hapis cezalarına çarptırılmaları yabancı ülkeler demokratik kamuoyu tarafında da büyük bir tepkiyle karşılanmıştır. Batı Almanya, Fransa ve İngiltere basını bu vesileyle bir kere daha Türkiye'de faşist yöntemlerin hüküm sürdüğünü yazmış ve anayasayı, demokratik hakları savunan, kanunların ve anayasanın dışına çıkmamış olan bir partinin kapatılmasını ve yöneticilerinin uzun yıllar hapse atılmasını Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Beyannamesine ve Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'nun ilkelerine aykırı ilân etmişlerdir. Asıl TİP'ini kapatanların, bu parti yöneticilerini hapse atanların anayasa dışına çıkmış olduklarını Anayasa Mahkemesinin Sıkıyönetim Kanununun bazı madedelerini iptal etmesi apaçık ortaya konmuştur.

İşçi sınıfını politik yöntemden yoksun bırakma çabaları bugünkü şartlar içinde ne emperyalistlerin ne de yerli ortaklarının umduğu sonucu vermediği gibi, olayların gelişmesinin gösterdiği üzere bundan sonra da vermeyecektir.

Kaya Şengün

İşçi ailerlirinin geçim çıkmazı:

Fiyatlarda artış % 200, asgari ücretlerde ise % 20

Eylül ve Ekim aylarında Asgari Ücret Komisyonunun «çalışmaları» gazete sayfalarından düşmedi. TRT ise, akşam sabah: «komisyon toplandı», «komisyon toplanacak» haberini ağzına sakız yaptı. Bilindiği gibi, 1969'da tespit edilen asgari ücretler, İstanbul'da 19,5, Doğu illerinde ise 15,5 lira olarak kabul edilmişti. Bu durumda ağır çalışma şartları içinde ömür törpüleyen işçiler, her geçen gün yükselen fiyatlar ve vergiler karşısında, sıkıyönetimin, idam cezası dahil, tehditlerle dolu yasaklarına rağmen, Türk-İş te yuvalanan sarı sendikacı yöneticilerden, İşverenler Sendikaları Konfederasyonu ve Melen hükümeti temsilcilerinden oluşan «Komisyonun» asgari ücretleri arttırma sorununu sürüncemede bırakmasına razı olamazlardı. Bu sebepten şu söylentiler ortaya atıldı: «Türk-İş'in % 42 zam isteği patronların ve hükümetin

temsilcileri tarafından reddedildi ve Türk-İş de buna itiraz edince, komisyon çalışmalarını belirsiz bir süre için erteledi». «Hükümet ise, Türk-İş ve patronlar arasındaki asgari ücret anlaşmazlığında «arabuluculuk» yapmak zorunda kaldı»...

Türk-İş teklifler «öne sürerken», İşverenler Sendikası Konfederasyonu bunları «reddederken», Erim ve sonra da Melen hükümeti «arabuluculuk yaparken», işçi sınıfının, asgari ücretlerin derhal arttırılması isteği ile, tabanda kükreyen yığınsal eylemleri, grev ve mitingleri, bazen «milli güvenliğe zararlı», bazen de «sıkıyönetim yasaklarına aykırı» gösterilerek Sıkıyönetim Komutanlıkları ve Bakanlar Kurulunca ardarda ertelenmekle, asgari ücretlerin arttırılması iki buçuk yıl geri bırakıldı. Yani patronlar 2,5 yıl boyunca, işçiyi günde yarım kilo et, ya da birkaç paket sigara parasına köle gibi çalıştırdılar.

Asgarı Ücret Komisyonuna gerek Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK), gerekse Bağımsız Sendikalar ve Sosyal Demokrat Sendikalar Konseyinden tek bir temsilcinin alınmaması, sarı sendikacıların ve sömürücü çevrelerin küstahça bir tertibi idi. Çünkü DİSK, Bağımsız Sendikalar ve Sosyal Demokrat Sendikalar Konseyi de en azından Türk-İş kadar üyeye sahiptir. Türk-İş'in patronlar ve hükümet ile asgari ücretler konusunda varacağı anlaşmanın diğer sendikal örgütlere üye işçiler için de geçerli olması dolayısıyle, Türk-İş yöneticilerinin ya öteki işçi kuruluşlarının yöneticileriyle birlikte kararlaştırılmış ortak bir asgari ücret oranını savunması, veya toplantılara diğer işçi sendikaları örgütlerinden de temsilciler davet edilmesinde direnmesi gerekirdi.

Türk-İş'in başında bulunan S. Demirsoy ile H. Tunç'un öteki Konfederasyon, Konsey ve Sendikaların öne sürdükleri istekleri gözönünde bulundurmamaları ve işçi sınıfını kendilerinden başka kimsenin temsil edemiyeceği pozunu takınmaları iktidar çevrelerinin işine gelmişti. Oysa Türk-İş asgari ücreti günde brüt 38,5 lira olarak kabul ederken, Sosyal Demokrat Sendikalar Konseyine göre günde 76 lira 98 kuruş, DİSK'e göre ise İstanbul'da 70 lira 93 kuruş, Ankara'da 71 lira 43 kuruş ve İzmir'de 73 lira 07 kuruş olmalıdır. Patronların ve faşist biçimi hükümetin Türk-İş'ten başka sendika kuruluşlarının temsilcilerini Asgari Ücret Komisyonuna sokmamasıyle işçi isteklerinin % 50'si otomatik olarak reddedilmiş, gündemde yalnız Türk-İş'in isteği kalmıştır. Türk-İş ise, asgari ücret konusunda patronların isteklerine uyarak, işçi sınıfı örgütlerinin birlikte hareket etmelerini engellemiş, zayıf düşmelerine yol açmıştır. Esasen Türk-İş yöneticileri sıkıyönetim yasaklarına taraftar olmakla, sömürülen, ezilen, faşizmin zülmü altında inliyen emekçi yığınlarının tüm direnişlerine karşı olduklarını defalarca ispat etmişlerdir.

1969 yılından bu yana işçilerin asgari ücretlerinde hiçbir artış olmamasına rağmen, fiyatların ve özellikle günlük tüketim malları fiyatlarının % 200 oranında yükselmesi bardağı çoktan taşırmıştı. Öyle ki asgari ücretlere zam yapılması konusu işçi çevrelerinin bir numuralı savaş sorunu halini almış ve işçi sınıfı tabanında bu hususta eylem birliği sağlanmıştı.

İşçi sınıfının artan direnişini önlemek amacıyle Komisyon asgari ücretlerin tespit edildiğini açıklamak zorunda kaldı. Komisyon memleketi dört asgari ücret bölgesine

ayırmıştı. 1. bölge sayılan İstanbul ve civarında asgari ücret 25 lira; Ankara ve dolaylarında 23,5 lira; Zonguldak ve çevresinde 23 lira ve bunların dışında kalan bölgelerde 22 lira olarak tespit edilmişti. Görüldüğü gibi yapılan zam devede kulak deyimini hatırlatacak orandaydı, yani patronlar istediklerini dayatmışlardı. Türk-İş yöneticileri bu karara pekalâ razı oldukları halde, işçi kitlesinin gözünden iyice düşmemek için yapılan sözde zamlara bir lira gibi gülünç bir miktar ilâve yapılmasını ileri sürerek, son oturumu terketmek taktiğine başvurdular. Hasılı Türk-İş yöneticileri asgari ücret konusunda da işçi sınıfı davasını satmayı başarmışlardı.

Sarı sendikacıların bu yeni ihaneti işçi sınıfının gözünden kaçmamıştır. İşçiler, 1969 yılında tespit edilen asgari ücretlerin kendilerine ödenmesi gerekinin üçte biri oranında olduğunu bildikleri gibi, yeni asgari ücretlerin de, almaları gerektiği paranın beşte biri olduğunu iyi bilmektedirler. Hayat pahalılığının yol açtığı geçim sıkıntısı, emeğiyle geçinen aileleri devamlı bir yoksullaşmaya sürüklemektedir.

Şunu önemle belirtmek lâzımdır ki, Avrupada en düşük asgari ücretin Türkiyede ödendiği tespit edilmiştir. Bunun yanısıra 1971 ve 1972 yıllarında Avrupada en fazla grevin Türkiyede yasaklandığı; en fazla işsiz ve yarı işsizin; gecekondunun, elektriksiz, susuz, radyo ve televisyonusuz, karyolasız evin; yolsuz, okulsuz köyün; sefalet çeken, boğaz tokluğuna çalışanın memleketimizde bulunduğu da rakkamlarla ispat edilmiştir. Bu gidişin kökünde yatan neden Amerikaya bağlı çevrelerin, işbirlikçi burjuvazinin sınıfsal çıkarlarını ulusal yararlardan, halkın menfaatlerinden üstüne tutmasıdır. Bugün işçilerin ve sömürülen bütün diğer emekçilerin tarihsel ödevi birleşerek, örgütlenerek ve sınıfsal devrimci bilinci devamlı olarak yükselterek kendi kaderlerini kendi ellerine almalarıdır. Bu mücadelede, işçilerin düşmanları arasında faşistlere, sömürü ve vurgun gözetenlerle birlikte, işçi sınıfı çeşitli yalanlarla devrim yolundan ayırmaya çalışan Türk-İş yöneticileri gibi sarı sendikacılar da yer almaktadır. Hak verilmez alınır! İşçiler için kabul edilen asgari ücret bir sadakadır. İşçi sınıfı ise sadaka değil, hakkını istemekte ve bu uğurda mücadelesine devam etmektedir. Asgari ücretler artan hayat pahalılığına göre ayarlanmalıdır!

Ali Kaya

Eylül-Ekim aylarında işçi hareketleri

1 Eylülde, Harp-İş Sendikası SENTO'nun Ankaradaki merkez iş yerinde grev kararı aldı. SENTO temsilciliğinin, işçilerin toplu sözleşme çağrısına uymaması yüzünden alınan karar, bütün yurttaki SENTO iş yerlerinde çalışan işçiler tarafından desteklendi. Sıkıyönetim Komutanlığının greve izin vermemesine rağmen, işçiler haklı eylemini uygulamaya kararlı olduklarını bildirdiler.

★

3 Eylülde, Bakırköy'deki «Pâstör» Kimya Fabrikasında, 18 gündür hakları uğrunda grev yapan işçiler polis saldırısına uğradılar. Üçü kız olmak üzere birçok işçi tutuklanarak polis karakollarına sevkedildi. Petrol-İş Sendikası, tutuklanan işçilerin serbest bırakılması için geniş çapta eyleme geçileceğini açıkladı. Polis terörüne rağmen direnişe devam eden kimya işçileri, patronun fabrikadan mal kaçırmasını önlediler.

Samsun Tes-İş Sendikası, Yol, Su, Elektrik 8. Bölge Müdürlüğü tarafından işlerine son verilen 100'e yakın işçinin aileleri ile birlikte Ankaraya giderek, Başbakanlık binası önünde, iktidarın işçi düşmanı politikasını protesto etmek amacıyle, bir açık hava toplantısı yapacaklarını açıkladı.

13 Eylülde, Kadıncık Hidro-Elektrik santrali inşaatinin boru montaj işlerinde çalışan 135 işçi, İsviçreli «Vavey» firmasının toplu iş sözleşmelerine yanaşmaması sonucu, greve başladılar. İşçi temsilcileri, bu yabancı işverenin işçilere soyal haklar tanımadığını ve iş yerlerinde gerekli sağlık ve iş güvenliği tedbirlerinin alınmadığını bildirdiler.

Balıkesir Yol, Su, Elektrik Müdürlüğünde çalışan 220 kadar işçi, 3 aydan beri maaş ve ikramiyelerinin verilmemesi yüzünden perişan duruma düşmüşlerdir. Çoğunluğu 5–6 çocuklu olan işçiler borçlarını ödeyememişlerdir; bazılarının evlerindeki elektrik kesilmiş, bakkallara hesapları verilememiş ve birçoğu da çocuklarını okullara kaydettirememişlerdir. İşçiler, Melen hükümetine, «Aylıklarımızı alamıyoruz», «Perişan haldeyiz», «İşçi düşmanlığına son verilmelidir» gibi protesto telgrafları çekmişlerdir.

Fırın işçileri, bütün yurtta, kademeli olarak, grev uygulanmasını karalaştırdılar. İzmir'de, 1.550 işçinin grev hazırlıklarını yöneten Fırın İşçileri Sendikası temsilcileri, işçinin bugünkü şartlar altında yaşayamaz hale geldiğini belirttiler. Bunun ardından Bursa'da 42 fırında grev hazırlıkları başladı. Örgütlü bir şekilde sürdürülen hazırlıklardan sonra grev, 29 Ekimde kademeli bir şekilde uygulanmaya başlandı.

İzmir temizlik işçileri, azimli bir direniş sayesinde ücretlerine 7 lira zam, 30 lira çocuk zammı, 5 lira 30 kuruş yemek parası, 20 kuruş kıdem tazminatı elde ettiler. Bunun ardından, Genel-İş Sendikası Ankarada da grev kararı aldı. Hazırlıkları sürdürülen bu grev 6 bin temizlik işçisini kapsamına alacaktır.

★

Türkiye Maden İşçileri Sendikası Federasyonu ile Ereğli Kömür ve Gaz İşletmeleri yetkilileri arasında 2 aydan beri yürütülen toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde, işletme yetkililerinin işçi isteklerine yanaşmaması yüzünden, grev kararı alındı. Grev, 10 Ekimde, Karadon ve Divrik ocaklarında çalışan 300 işçinin sabah vardiyasına inmemeleriyle uygulanmaya başlandı. Maden İşçileri Sendikası Federasyonu başkanı grevle ilgili olarak şunları söyledi: «Maden işçileri, dünyanın en zor işinde çalışmaktadırlar. Şu anda asgari ücret 18 liradır. Asgari ücretlere toptan 20 lira zam yapılmasını, kömür ocaklarında iş güvenliği tedbirlerinin iyileştirilmesini, işçilere sosyal haklar tanınmasını istiyoruz.» Bunun ardından maden işçileri Mağdende de, patronun isteklere yanaşmaması yüzünden, greve gittiler. Grev yapan işçilere polis ve komando birlikleri saldırdı. Saldırı sonucu 21 işçi yaralandı, arkadaşlarına öncülük eden 8 işçi de tutuklanarak Sıkıyönetim zındanlarına atıldı.

★

Tekel Genel Müdürlüğü, Tek Gıda-İş Sendikası tarafından bir süre önce alınan grev kararının uygulanmasına geçileceği sırada, işçi isteklerine kısmen de olsa yanaşmak zorunda kaldı. Tekel Genel Müdürlüğüne bağlı 600'e yakın iş yerinde çalışan 65 bin işçi iki yıl için, toplam olarak saat ücretlerine 1 lira 70 kuruş zam, ve bazı sosyal haklar elde ettiler.

★

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ile Yol, Su, Elektrik İşçileri Sendikası arasında uzun süredir devam eden toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde, 13.500 işçinin günlük ücretlerine 11 lira 50 kuruş zam ve bazı sosyal haklar elde edilmiştir.

★

Otomobil-İş Sendikası, Gebzedeki Türk Otomotif Endüstrisi Anonim Şirketi iş yerlerinde, patronun lokavt tehditlerine rağmen, grev kararı aldı. Muğla şoförleri, boykota geçerek, Gebze otomobil işçilerinin grev kararını desteklediler.

★

8 Ekimde, İstanbulda, Koç Holding'e ait Silâhtarağa Demir Döküm Fabrikası işçileri greve gittiler. Grev, ücretlere % 42 oranında zam, çalışma şartlarının iyileştirilmesi, sosyal haklar tanınması yolundaki işçi istekleri yerine getirilinceye kadar devam edecektir.

Tez Büro-İş Sendikası Sümerbank alım ve satım müesseselerinin 217 iş yerinde greve gitti. Hazırlıkları tamamlandıktan sonra uygulanmaya başlanan grev kararı işçiler tarafından bir süre önce ileri sürülen ücretlere zam yapılması, ücretli izin süresinin arttırılması, yemek ve çocuk parası hakkının tanınması isteklerinin Sümerbank yöneticileri tarafından reddedilmesi neticesinde alınmıştı.

Besin-İş Sendikası ile Et ve Balık Kurumu yetkilileri arasında 6 aydan beri süren toplu iş sözleşmelerinde, Kurumun sendikanın isteklerine yanaşmaması yüzünden grev kararı alındı. Hazırlık safhasında bulunan grev, işçi düşmanı iktidar tarafından bir ay süreyle ertelendi. Grev yasağının kaldırılması için sendika Danıştaya başvurdu.

Türkiye Lâstik-İş Sendikası bazı otomobil lâstiği fabrikalarında grev kararı aldı. Büyük bir işçi yığınının katıldığı greve gitme kararının alındığı toplantıda, baskı ve teröre son verilmesi, 1961 Anayasasına ikinci kez yapılmak istenen saldırıların durdurulması istendi.

G. Ören

TÖS'ün devrimci ışığı sönmiyecektir

Ankara İki Numaralı Sıkıyönetim Mahkemesinde yargılanmakta olan TÖS yöneticileri savunmalarını yaparak, cunta iktidarının bu halkçı ve devrimci örgüte karşı saldırısının sebeplerini açığa vurdular. Bilindiği gibi, faşist cuntanın iktidarı ele almasından sonra TÖS kapatılmış, yöneticileri tutuklanarak hapse atılmışlardı. CİA'nın, MİT'in düzmece dosyalarına dayanarak hareket eden faşist savcılar, yıllardır TÖS genel başkanlığını yapan, hikâye ve romanlarıyla dünya ölçüsünde ün kazanmış olan Fakir Baykurt ile öteki TÖS yöneticilerini 15 ilâ 25 yıl ağır hapis cezasına çarptırmak istemektedirler.

TÖS, daha kuruluşunun ilk adımlarında Türkiyede verilmekte olan anti-emperya-

list, ulusal ve sosyal savaş çizgisinde bir güç olarak ortaya çıktı. Bu yüzden de kuruldugu günden itibaren Amerikan emperyalizminin, işbirlikçi büyük burjuvazinin temsilcisi olan hükümetlerin, MİT'in, gerici güçlerin, Komünizmle Mücadele Derneklerinin, faşist komando örgütlerinin saldırısına hedef olmaya başladı. Özellikle AP iktidarı döneminde gericiler, faşist komandolar, TÖS üyesi öğretmenlere saldırarak sokak ortalarında dövüyor, yahut öğrencilerinin önünde öğretmenin onurunu küçük düşürecek hareketlerde bulunuyorlardı. TÖS'ün il ve ilçelerdeki şubeleri basılıyor, öğretmen lokalleri yağma ediliyordu.

O yıllarda Milli Eğitim Bakanlığı da, TÖS'e karşı sürdürülen bu baskı ve terör kampanyasını, devrimci öğretmenlere karşı uyguladığı kıyım hareketiyle destekliyordu. AP iktidarı boyunca yüzlerce öğretmene görevinden el çektirildi, bazıları ülkenin en ücra köşelerine sürüldü.

Bütün bu gerçekleri Ankara İki Numaralı Sıkıyönetim Mahkemesinde bir bir anlatan ve itham edilmiş durumdan itham eden duruma geçerek, Amerikancı, NATO'cu hükümetlerin devrimci öğretmenlere karşı izlediği zulüm politikasını gözler önüne seren TÖS genel başkanı Fakir Baykurt bu konuda özetle şunları belirtti: «Yaşadığımız dönemin en çok çileli meslek insanı olan öğretmenler, sanıyorum ki, hiç bir dönemde son 8—10 yıldaki kadar ezilip horlanmamıştır. Hiçbir zaman öğretmen, üzerine benzin dökülerek, boynuna yular takılarak hakarete uğramamış, yabancı ülkelere, adeta yurttan kovulurcasına, işçi olarak gönderilmemiş, canından ve mesleğinden bezdirilmemiştir. Acaba bütün bunlar öğretmenin görev yapma şevkini kırmak, halkı uyandırma çabalarını önlemek için düşünülmüş plânların uygulanması değil midir? Öretmenlere kan kusturanların kaçına ne yapıldı? Oysa bizler, bir buçuk yıldan beri sıkıyönetim mahkemelerinde sürünüyoruz.»

TÖS ne bir partidir, ne de bir işçi örgütü. TÖS yasalara göre kurulmuştur ve Atatürkün anti-emperyalist ve ulusal bağımsızlık ilkelerini kendine kılavuz edinmiş devrimci öğretmenlerin ilerici bir örgütüdür. TÖS'ün bu niteliği ise halkımızın anti-emperyalist, ulusal ve sosyal kurtuluş savaşı aşamasında büyük bir güçtür.

Şüphesiz ki TÖS'ün gerek eğitim sorunlarının, gerekse memleketimizin ulusal ve sosyal davalarının çözümlenmesinde küçümsenmiyecek görevleri vardır. Ve TÖS, bu görevlerini yerine getirmek için öğretmen kıyımına, yıldırma hareketine, teröre rağmen büyük bir çaba sarfetmiştir. Bu bir gerçektir. Bu gerçeği, Ankara İki Numaralı Sıkıyönetim Mahkemesinde ağır hapis cezası isteğiyle yargılanan TÖS genel başkan yardımcısı Dursun Akçam, faşist savcıların ağır hapis cezaları isteklerinden, sıkıyönetimci paşaların tehditlerinden ürkmeyerek, bu gerçeği şöyle dile getirdi: «Türkiye Öğretmenler Sendikası yasalara göre kurulmuş, bu yasalara göre faaliyet göstermiş demokratik bir kuruluştu. Bu kuruluş yurt içinde ve dışında adı ve seviyesi olan, Türkiyenin en büyük aydın gücü, en büyük kamu personeli sendikası idi. 72 bin üyesi, 535 şubesiyle yurdun her köşesine ışıktan bir ağ gibi serpilmişti. Bu kuruluşun üyeleri, yöneticileri yıllar boyunca gericiliğe, akıl almaz çağdışı zorbalığa karşı verdikleri mücadelede çetin anlardan geçmişlerdir. Devrimleri, ilerici bilim ışığını kuş uçmaz, kervan geçmez köylere bir meşale gibi, kelle koltukta, taşımış-

lardır. Cumhuriyet kavramı, istiklâl marşı onlarla girmişti köylere; yeni Türk alfabesinin ışığı kurşun geçmez karanlıklara onlarla yayılmıştı. Halkın aydınlatılmasından korkan karanlığın ağları, pusu kurarak, onları öldürtüyorlardı. Her türlü iftira, zulüm yakalarını bırakmıyordu.»

Şu gerçeği de görmezlikten gelemeyiz. TÖS yöneticileri köy enstitüleri ocağında yetişmiş yurtseverlerdir. Bu bakımdan Ankara İki Numaralı Sıkıyönetim Mahkemesinde TÖS yöneticileriyle birlikte, köy enstitüleri de yargılanmaktadır. Fakir Baykurt ve öteki TÖS yöneticilerinin köy enstitüleri çıkışlı olmaları egemen çevreler için, faşist biçimi cunta iktidarı için affedilmez bir şeydir. Çünkü köy enstitülerinin amacı köylü çocuklarını dinamik ve pratik bir eğitim sistemiyle yetiştirmek, köy kalkınması için gereken kadroları köyden yetiştirmekti. Köy enstitüleri 10 yılı aşmıyan varlıkları boyunca bu ödevi, büyük zorluklara rağmen, onurla başardılar. Yurdumuz için çok değerli eğitimciler, yazarlar, düşünürler yetiştirdiler. İşte egemen çevreler, köyden çıkmış olan bu halkçı devrimci aydınları sınıfları için büyük bir tehlike saymakta ve bu sebepten dolayı onları ağır hapis cezaları, zulüm ve baskıyla yıldırmaya çalışmaktadırlar.

Köy enstitülerini kuran Tonguç baba ve arkadaşları bir avuç insandı. Onları, on binlerden oluşmuş bir kuşak izledi. Yurtsever, Atatürkçü, anti-emperyalist ve ulusal bağımsızlık ilkelerine sımsıkı bağlı bir öğretmenler ordusu. İşte sıkıyönetimci paşalar, Melenler, Feyzioğulları, Demireller bu orduyu yoketmeye çalışıyorlar. Ama bu yiğit, bu gür sesi boğmak isteyenlerin çabaları boşunadır. Devrimci öğretmenlerin yerini yeni yeni kuşaklar almaktadır. TÖS'ün devrim ışığı sönmiyecektir.

H. Tunalı

Ereğli Kömür'deki grizu patlamaları ve öğrettikleri

Ereğli Kömür İşletmelerine bağlı Kozlu ve Üzülmez üretim bölgelerinde 23 Ekimde, şiddetli grizu patlamaları oldu. Netice: 28 ölü, 65 yaralı kömür işçisi ve arkada çoluk çocuğu ile aç kalan onlarca aile. Sebep: işverenin ihmali!

Bu olay iki gerçeğe ışık tutacak niteliktedir. Bunlardan biri iktidarla işverenin işbirliği, diğeri de işçilerin dayanışmasıdır. Şimdi bu faciayı, işaret edilen iki açıdan ele alalım.

Genellikle ve özel olarak Türkiye gibi geri kalmış ülkelerde maden işçilerinin hayatı tehlikelerle doludur. Bu nedenle maden işçilerinin çalışma şartları, sağlık ve yaşama koşulları, özel bir dikkat ister. Bu ise yatırım, yani para ister. Bazı ülkelerde bu dikkat ve para maden işçilerinden esirgenmez.

Bizim maden işçilerimizin hali ise yürekler acısıdır, çünkü bu işçiler çağdışı kötü şartlarda çalışıp yaşamaktadırlar. Zonguldak kömür havzası yıllardır iş kazası açısından rekor kırmaktadır. İş kazası istatistiklerine göre bu bölgede çalışmak, ölümle

pençeleşmek demektir. Açıklanan rakamlara bakılırsa Zonguldak kömür havzasında, her yıl, yalnız ocak içi kazalarda ortalama 65 işçi ölmekte, yine yalnız ocak içi kazalarda yaralananların sayısı ise 7.500'ü bulmaktadır ... İş kazaları sebebiyle Kömür İşletmeleri aleyhinde 25 bine yakın dava açılmıştır. Kazalarda can verenler, ya da sakatlananlar için istenen tazminat tutarı 3 milyar lira kadardır. Fakat işveren tazminatları ödemek istemediğinden, ölen işçilerin yoksul aileleri, ya da çalışamıyacak duruma düşen sakat işçiler avukatlara milyonlarca lira tutarında para ödemek zorundadırlar.

Patlamalar ve çökmelerin dışındaki tehlikelerin, yani hastalıkların kurbanları da az değildir. Zonguldak kömür havzasında 3–5 yıllık bir çalışma süresinden sonra işçiler çoğu zaman tedavisi imkânsız hastalıklara tutulur. Buna karşılık 30.000 işçinin çalıştığı Ereğli Kömür İşletmeleri'nin, Zonguldak'ta bir tek hastahanesi vardır. 30.000 kişiye, olup olacağı 450 yataklı bir hastahane. Bir işçi, kendilerine karşı gösterilen ilgiyi şöyle anlatıyor: «Kısmet olur da doktora ulaşabilirsen, aha şöyle elini kolunu, gövdeni bir yoklar; aynı silâh arar gibi. Ondan sonra, hadi çek git der.» Sosyal Sigortalar Kurumu'nun da hastahanesi var, ama «doktorsuzluk» yüzünden bir türlü açılamaz.

Maden işçilerinde ölüm yaşı ortalaması 48. İktidar bunu bilse de, emeklilik yaşlarını 50 olarak tespit etmiştir.

Son kazada ölen işçilerin ailelerine yardımda bulunulması istendiğinde hükümet «1972 bütçesine bu gibi yardımlar için ödenek ayrılmadığını» ileri sürerek, her türlü yardımı reddetti. Başbakan Melen ve çalişma bakanı Uzuner, yalnız üzüntülerini belirtmekle, Cumhurbaşkanı Sunay ise ölen işçilerin ailelerine «baş sağlığı» dilemekle yetindiler. Bu da, iktidarda, tam işçi düşmanı bir hükümetin bulunduğunu ve baştakilerin patronların borazanlığını yaptıklarını bir defa daha açıkça göstermiş oldu.

İşçiler, bu defa da, haklarını kendilerinden, kendi örgütlerinden başka kimsenin savunmayacağını anlayınca direnişe geçtiler. «Bu korkunç facia her gün tekrarlanabilir. Çalışma güvenliğini sağlıyacak tedbirler alınmadıkça ocaklara inmeyeceğiz» dediler. Maden İşçileri Sendikaları Federasyonu da, ölen ve yaralanan işçilerin ailelerine yardım kampanyası açtı. Binlerce işçi, kendi boğazlarından keserek, kampanyaya katıldı. Pek tabii ki hükümet bu kampanyaya yanaşmadı. Tam tersine, sendikanın, işçi isteklerini İşletme İdare'sine kabul ettirme amaciyle giriştiği grevi, çeşitli vaatlerle, oyalama taktiği ile engellemiye kalkıştı. Böylece de «biz patronlardan yanayız» demiş oldu.

Son faciayı kısaca özetlemiş olduk. Ve gördük ki, hükümet ve patronlar başbaşa vermişler, işçinin yalnız emeğini, kol gücünü değil, sağlığını da sömürüyorlar. Hayatını su gibi harcıyorlar. İşçiler de bunu her gün biraz daha iyi görüyor ve örgütlü savaş bilincini biraz daha iyi kavrıyarak elele veriyorlar.

A. Yaman

NATO manevralarının kışkırtmacı amaç ve etkisi üstüne

Bu yıl Ekim ayının 14–16 tarihlerinde saldırgan NATO paktının Akdeniz «Çağrı Kuvveti» manevraları yapıldı. İzmir'deki NATO karargâhında yerli ve yabancı azılı anti-komünist generallerin, amirallerin «brifingleri», «soğuk» ve «sıcak» harp toplantıları düzenlenerek, bölgemizde ve dünyada barışın sağlanması davasına hizmet eden devletlerle, ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesi yürüten halklara, ve bu arada yurdumuzdaki anti-emperyalist güclere gözdağı verme plânları görüşüldü. Bu «brifingler»den sonra Amerikan, İngiliz, Yunan, İtalyan ve Türk harp gemileri üç gün süren manevralara katıldılar. Kara sularımızda, deniz sınırlarımızda, Amerika başta olmak üzere, NATO üyesi irili ufaklı devletlerin savaş gemilerinin harp oyunları yapması hiç te yeni bir olay değildir. Amerikan emperyalizminin global stratejisini uygulama aracı olarak, NATO üyesi militarist devletlerin, Türkiye dahil, Akdeniz bölgesindeki anti-emperyalist ve yurtsever güçlere baskıda bulunmak, sosyalist ülkelere karşı kışkırtmalar yapmak için düzenledikleri manevralar çeyrek yüzyıldan fazla bir zamandan beri yapılagelmektedir. Fakat bu yılki NATO «Çağrı Kuvveti» ve «Derin İz» harp oyunlarının başta gelen özelliklerinden birini, Avrupa güvenlik ve işbirliği konferansının yapılmasına karşı düzenlenen «Strong Ekspres» adlı NATO manevralarının bir devamı olması, aynı amacları gütmesi teşkil etmiştir.

Avrupa kamuoyunun büyük bir endişe ve memnuniyetsizlikle izlediği «Strong Ekspres» manevralarının yapıldığı günlerde, Batı Avrupa'nın muazzam bir NATO poligonu haline geldiğini, ilerici basın ve yayın organları önemle belirtmişlerdir. NATO tarihinin en büyük harp oyunları olarak nitelendirilen bu manevralara 70 savaş uçağı 65 bin asker, 300 harp gemisi katılmıştır. «Strong Ekspres» manevraları yalnız büyüklüğü bakımından değil, aynı zamanda Amerikanın ve Ortak Pazardaki emperyalist tekellerin çıkarlarını savunmak, «Ortak Pazar»a karşı koyan anti-emperyalist güçlere, ulusal menfaatlerini, ulusal eğemenliklerini savunan halklara karşı örgütlenen büyük bir baskı gücü olması bakımından dikkati çekmiştir. Bu manevraları, gerçek bir psikolojik harp izlemiş, Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerin barışçı dış politikasına karşı iftira dolu bir kampanya açılmıştır.

Amerikan, İngiliz, İtalyan ve Yunan harp gemileri kara sularımızda kol gezmeye başladığı gün, dikta iktidarının elebaşılarından genel kurmay başkanı Gürler «Strong Ekspres» adlı NATO manevralarını öven bir demeç vermek lüzumunu duymuştu. Amerikan Ünayted Pres İnterneyşınıl ajansı ise «Çağrı Kuvveti» adı verilen nükleer silâhlarla donatılmış harp gemilerinin katıldığı kışkırtma manevralarının NATO ve Amerikan emperyalizminin Akdeniz bölgesindeki gücünün arttığını duyurmak için yapıldığını bildirmiştir. Fakat aynı ajans, çeyrek yüzyıldan fazla bir zamandan beri bilinen gerçekleri hiçe sayarak, NATO'nun bu bölgede barış sağladığı yolundaki katmerli demagojiyi ihmal etmemiştir.

NATO genel sekreteri Jozef Luns ise, bundan bir süre önce «News Week» («Nüyz Uyk») adlı Amerikan dergisine verdiği bir mülâkatta NATO manevralarını, militarizm amaçlarını ve NATO'cuların barışa karşı tutumunu açıklayan sözler söylemiştir. Jozef

Luns, NATO çevrelerinin bütün Avrupa sorunlarını, Batının, silâhlarda ve silâhlı kuvvetlerde üstünlük sağlaması yoluyle çözmek için çaba harcadıklarını gizlememiştir. NATO manevralarının bu harpçi tutumun bir gösterisi olduğunu sağduyu sahibi her insan elbette görebilmektedir. Yalnız memleketimizde gelmiş geçmiş sivil veya asker iktidar başları bunu görmek istemiyorlar.

NATO manevralarının memleketimize, halk yığınlarına milyarlara malolduğu yıllardır bilinen bir gerçektir. Hal böyle iken 12 Mart iktidarı, Amerika ve NATO'nun harpçi çıkarları için 20 yıl içinde yapılan 173 milyar liralık muazzam askeri harcamaların, bu lüzumsuz ve tehlikeli masrafların memleket ekonomisinde açtığı derin yaraları umursamıyor. Bugünkü iktidar devlet bütçesinin yarısından fazlasını silâhlanma yarışına harcamak ve daha en azından 16 milyar liralık ek askeri ödenek ayırmak, bu amaçla borçlanmak gibi mirasyedi bir tutum içinde bulunuyor. Bu tutumun adı, düpedüz harpçi NATO ile, emperyalist NATO devletleriyle işbirlikçiliktir; milli menfaatlerimize, milli güvenliğimize, gerçek sanayileşmeye önem vermemektir. Oysa Amerikaya bağımlılık politikasının, bu emperyalist ülkenin hakim durumda bulunduğu NATO, SENTO gibi saldırgan askeri bloklara üyelik politikasının ağır sonuçları ortadadır; memleketimizde hayat pahalılığı, geçim güçlükleri, işsizlik, haksızlık, soygun ve sömürü, her çeşit kanunsuzluk görülmemiş ölçüler almış, dolayısiyle de faşist biçimi baskı ve terör tahammül edilmez dereceleri bulmuştur. Ordu holdingin sahibi generaller terörle, ticaret işleriyle, NATO karargâhlarını ve emperyalist ülkelerin başkentlerini ziyaretlerle meşgulken, Melen hükümeti vurguncu özel sektöre, soyguncu yabancı sermayeye 5 yıllık plânlarda yeni imtiyazlar verirken, yurdumuzda köylerden kentlere köylü, yadellere vasıflı veya vasıfsız işçi, yada uzman göçü gittikçe artıyor. Halk yığınlarının yoksullaşma süreci giderek şiddetleniyor. Burada ancak bir kısmı sayılan bu ekonomik, sosyal bunalım olaylarında, iç ve dış borçların 120 milyar lirayı aşmasında, memleketimizde faşist biçimi askersel diktatörlüğün yerleşmesinde üretimle ilgisi olmayan muazzam askeri masrafların, NATO, SENTO manevralarının, silâhlanma yarışının çok büyük bir payı olduğunu, memleketini, halkını seven her vatandaş kabul eder. Geçmişteki sivil ve şimdiki askeri iktidarlar Amerikan emperyalizmine, NATO'ya, SENTO'ya dört elle sarılıyorsa, bunun biricik sebebi, büyük burjuvazinin işbirlikçi, faşist hükümetlerinin, memleketteki soygun düzeninin artık ancak düşman donanmaları, NATO'ların desteğiyle ayakta kalabilmesidir. NATO, ilerici her hareketin düşmanı olduğu için, her yerde tutucu ve gerici güçlercin kurulu düzenini desteklediği için Akdeniz bölgesinde ve Batı Avrupa'da işçi sınıfının ve halk yığınlarının nefretini üzerine çekmektedir. NATO üyesi, Ortak Pazar üyesi ülkelerin de halkları, işçi sınıfı, anti-emperyalist partileri NATO harpçilerine karşı mücadele etmektedirler.

NATO'nun ve SENTO'nun, Amerikan emperyalizminin desteklediği paşasal iktidarın sürdürdüğü sıkıyönetim idaresi zamanında memleketimizde 17 bin yurtsever tutuklanıp hapse atılmıştır. Bunların ezici çoğunluğu Amerikaya, emperyalizmin harpçi bloklarına, soğuk ve sıcak harp manevralarına, emperyalist tekellerin ve yerli-yabancı holdinglerin, işbirlikçilerin yurdumuzdaki ağalığına, talan ve soygun-

larına, ikili kölelik anlaşmalarına karşı koymuş olan yurtseverlerdir. Katil 6. filoya, Amerikan emperyalizmine karşı mücadelede şehit düşen yiğit işçiler, sendikacılar, aydınlar, öğrencilerle; sıkıyönetim zindanlarında, işkence odalarında öldürülen komünistler, sosyalistler ve halen idamı istenen gençler anti-emperyalist mücadele tarihimizin ölümsüz kahramanlarıdırlar. İşçi sınıfının, gerçek sendikaların, sosyalist akımın öncülüğünde, bütün yurtsever güçlerin iştirakiyle yürütülmekte olan bu mücadele er-geç üstün gelecektir.

M. Çakıcı

FİJ Kongresi ve yeni „Basın Kanunu" tasarırısı

Kısa adı «FİJ» olan ve batı aleminde bir hayli etkisi bulunan Uluslararası Gazeteciler Federasyonunun, İstanbulda, 11 Eylülde toplanan kongresi, Eylül ayının ilgi çekici olaylarından biriydi. Çünkü bu kongrenin Türkiyede yapılmasını isteyen Türkiye Gazeteciler Sendikası, Sıkıyönetim idaresinin 12 Mart 1971'den bu yana memlekette basına ve yurtsever gazetecilere karşı uyguladığı korkunç terör ve baskıları, bu kongre dolayısıyle dünya kamuoyuna duyurmak istiyordu. Faşist biçimi Melen hükümeti, cuntacı paşalar ise, bu uluslararası gazeteciler kongresini, Türkiye'de faşist baskı ve terör yokmuş havasını yaratmak için bir fırsat olarak kullanmayı tasarlıyorlardı. Nitekim kongrenin açılışından sonra bir konuşma yapan devlet bakanı İsmail Arar, Federasyon kongresinin İstanbul'da yapılmasını Türkiye'de tenkit özgürlüğünün ve demokrasinin varlığına bir delil saymaya kalkıştı. Böylelikle iktidar çevreleri ve cuntacı askeri klik, Avrupa kamuoyuna «Türkiyede demokrasi var, tenkit özgürlüğü, toplantı özgürlüğü var» kanısını aşılamak sevdasındaydı.

Ancak, Türkiye Gazeteciler Sendikasının, yurdumuzda 12 Marttan bu yana yasaklanan gazete, dergi ve kitaplarla ilgili olarak ortaya koyduğu deliller, sıkıyönetim idaresi tarafından tutuklanan, sıkıyönetim zındanlarında ve emniyet müdürlüğünde çeşitli işkencelere tabi tutulan gazeteci ve yazarların sayısını açıklaması, kongreye katılan yabancı delegelere Türkiye'de olup bitenlerin gerçek içyüzünü açıkça gösterdi. Ve kongre sonunda oybirliğiyle alınan kararlarda, Türkiyede basın, fikir ve haberleşme özgürlüğünün tamamen yokedildiği, demokratik hak ve özgürlüklerin son derece kısıtlandığı, ilerici fikirlerin ağır suç sayıldığı belirtildi ve bu baskı ve terörün kaldırılması için uluslararası bir kampanyaya girişileceği açıklandı.

FİJ Kongresinin yine oybirliğiyle yayınlanmasına karar verdiği bildiride, Türkiye'deki iktidar çevrelerinin basına, fikir özgürlüğüne karşı yeni bir saldırıya hazırlandıkları belirtiliyordu.

Gerçekten de kongreden birkaç gün sonra, Melen hükümetinin hazırladığı yeni «Basın Kanunu» tasarısının ana hatları bazı gazeteler tarafından açıklandı. Birinci Erim hükümetince hazırlanan ve Melen hükümeti tarafından daha da ağırlaştırılan yeni tasarı basın çevrelerinin yanısıra, basın davaları ile yakın ilişkileri olan tanın-

mış hukukçular tarafından da sert bir dille eleştirildi ve Türk basınına öldürücü bir darbenin yönetildiği belirtildi.

Avukat ORHAN APAYDIN şöyle dedi:

«Adalet Bakanlığınca hazırlanan tasarı hakkında kesin kanatimi bir cümle ile ifade edeyim: Tasarıdaki esaslar kanunlaştığı takdirde Türkiyede düşünce ve haberleşme özgürlüğünün varlığından bahsetmek mümkün olmayacaktır.»

Avukat MEHMET ALİ SEBÜK: «Yeni tasarının özetini okuduğum zaman gözlerime inanmak istemedim. 30 yıldır basın özgürlüğü uğrunda kalemle savaşmış bir hukukçu ve yüzlerce gazeteciyi Adalet huzurunda savunmuş bir avukatım. Bu itibarla, yeni tasarıyı, Birleşmiş Milletler Yasası paralelinde, basın özgürlüğünü temelden sağlamış bir eser olarak selâmlamak istiyordum. Halbuki burada, hükümete süresiz olarak gazete kapatma hakkını veren tek parti devresindeki korkunç 50. maddenin başka bir biçimde hortlatılmak istendiğini, gazetelerin iktisaden ve fikren ölü birer organ haline getirilmek yoluna gidildiğini görerek üzüldüm. Ve basınımız üzerine çöken kara bulular hakkında geçenlerde FIJ Kongresinde ifade edilen endişeleri haklı buldum ... Bu tasarı kanunlaşırsa, memleketimizde zaten kısıtlanmış olan basın özgürlüğünün ruhuna fatiha okumaktan başka bir vazifemiz kalmaz.»

Avukat GÜLÇİN ÇAYLIGİL: «Tasarının, basın rejimini anti-demokratik yönde değiştirmek amacı ile düzenlendiği açıktır. Tasarı, usül yönünden basın özgürlüğü aleyhine hükümler getirmiştir. Savcılara gazete ve dergi kapatma, toplatma yetkisini vermiştir. Esas bakımından da cezaları kat kat ağırlaştırıcı tedbirler getirmiştir. Yeni tasarı kanunlaşırsa, Türk Ceza Kanununun çeşitli maddelerinden mahkûm olan bir gazetecinin çalıştığı gazete de kapatılacaktır. Bu ise ceza hukuku temel ilkesine aykırı bir hükümdür. Yeni tasarı gerçekleşirse, ülkemizde zaten kısıtlı bulunan basın özgürlüğü büsbütün yokolacaktır. Tasarı halindeki bu kanun gazetecileri fikirleri için hapsetmekle kalmıyor, gazetelerini de kapatıyor ve tüm gazete kadrosuna ceza veriyor. Böyle bir şeye ise ancak faşist dikta rejimlerinde rastlamak mümkündür.»

S. Toksöz

Amerikan hükümetinin Viyetnam barışı konosundaki oyunu

Viyetnam topraklarında 30 yıldır kan akıtılmaktadır. Bu süre içinde öldürülen, sakatlanan ve evsiz-barksız kalanların sayısı milyonları bulmuştur. Özellikle Amerikan saldırısı başlıyalı köy ve şehirler yıkılıp yakılmış, atılan binlerce ton bomba tarlaları işlenilmez ve verimsiz bir hale getirmiştir.

Paris'teki Viyetnam barış görüşmeleri dört yıldır devam etmektedir. Bu kadar uzun bir zamandan beri süren bu görüşmelerde ancak son haftalarda bir ilerleme kaydedildi. Bunu da Demokratik Viyetnam sağlamış oldu. Şöyle ki, bu yılın 8 Ekiminde yapılan gizli görüşmeler sırasında Demokratik Viyetnam heyeti harbin durdurulması ve barışın sağlanmasıyle ilgili bir anlaşma tasarısı hazırladı. Ve bunu, Demokratik Viyetnam Cumhuriyeti hükümetinin, Güney Viyetnam Devrimci Geçici Hükümetinin

rızasıyle, Amerika Birleşik Devletleri hükümetinin de Saygon hükümetinin rızasıyle imzalamalarını teklif etti. Anlaşmanın tam metni 22 Ekim 1972 tarihinde açıklandı. Varılan anlaşmada yer alan temel sorunların kısa özeti şöyledir:

1) Amerika Birleşik Devletleri, Demokratik Viyetnam Cumhuriyeti'nin bağımsızlığına, eğemenliğine, birleşme isteğine ve toprak bütünlüğüne saygı gösterecektir.

2) Anlaşmanın imzalanmasından 24 saat sonra Güney Viyetnam'da ateş-kes uygulanacaktır. Amerika Birleşik Devletleri, Demokratik Viyetnam Cumhuriyetinin bombalanmasına ve limanlarının mayınlanmasına son verecektir.

3) Amerikan askerleri çekilmeye başlayınca taraflar bütün savaş esrilerinin iadesini sağlıyacaklardır.

4) Ateş-kes süresinde Güney Viyetnam Devrimci Geçici Hükümeti ile Saygon hükümeti koalisyon ve seçim konularında görüşmelere başlayacak, taraflar kuvvet indirimini görüşmelerle karara bağlıyacaklardır.

5) Kuzey ve Güney Viyetnam'ın birleştirilmesi, tedrici olarak, barışçı yollarla gerçekleştirilecektir.

6) Kontrol ve denetleme için uluslararası bir komisyon kurulacak, anlaşmanın imzalanmasından sonra, 30 günde, Viyetnam konusunda uluslararası bir konferans toplanacaktır.

7) Kamboç ve Laos'un eğemenliği, tarafsızlığı ve toprak bütünlüğü Viyetnam savaşı ile ilgili bütün taraflarca tanınacaktır. Amerika bu iki ülkedeki silâhlı kuvvetlerini geri çekecek, bunların topraklarına yeniden silâh veya asker sokmayacaktır.

8) Savaşın sona ermesi Amerika Birleşik Devletleri ile Demokratik Viyetnam Cumhuriyeti arasında ilişkiler kurulması için gerekli şartları yaratacağından ABD, DVC ile bütün Çin-Hindinin imarına katkıda bulunacaktır.

9) Barış Anlaşması ABD ile DVC tarafından imzalandıktan sonra yürürlüğe girecektir.

Beyaz Saraya gazetecileri davet eden ve kendilerine bu anlaşma ile ilgili bilgi veren Başkan Nikson'un danışmanı Kisinger, DVC heyetinin teklifi üzerinde durarak, bunun, Kuzey Viyetnam hükümetinin, Viyetnam'da harbe son verilmesi konusunda «iyi niyetli ve gayet ciddi olduğunu gösterdiğini» söylemek zorunda kamıştır.

Fakat Amerika cumhurbaşkanı DVC'nin bütün iyi niyetli çabalarına ve bazı tavizlerine rağmen verdiği sözü bu defa da yerine getirmedi. «Saygon'da önümüze yeni güçlükler çıkıyor» bahanesiyle, anlaşmayı öngörüldüğü gibi 31 Ekim tarihinde imzalamadı, ertelenmesini istedi. Elbette ki bunun bir manevra olduğu kimsenin gözünden kaçmadı. Acaba bu manevranın ardında ne gizlenmektedir?

Saygon hükümetinin ve bizzat Tiyö'nün harpçi tutumu kimse için sır değildir. Bu diktatör her zaman dört şeye, yani: barış isteğine, Güney Viyetnam'ın bağımsızlığına, demokrasiye ve milli uzlaşmaya «hayır!» demiştir. Bu duruma göre ABD ile DVC temsilcileri arasında Paris'te gizli görüşmeler yapılırken, Viyetnam harbine son verilmesini ögören anlaşma hazırlanırken ve imzalama tarihi tespit edilirken, Amerikan hükümeti Saygon'un bu konuda nasıl bir tavır takınacağını şüphesiz biliyordu. Oysa

Amerikan resmi çevreleri şimdi Saygon hükümetinin ileri sürdüğü bazı sorunlar çözümlenmeden anlaşmayı imzalayamayacaklarını iddia etmektedirler. Bu ise Amerikada seçmenleri aldatmak için apaçık bir politik oyundur. Çünkü Tiyö'nün tutumu ne olursa olsun, Amerika'nın anlaşmayı imzalamasını engelleyemez. Saygon hükümetinin, ABD'nin bu yüzkızartıcı harbe son verme isteğini veto etmesine imkân yoktur. Öyle ya: Saygon hükümeti mi Amerikanın, yoksa Amerika mı Saygon hükümetinin kuklasıdır? Saygon ordusunun Amerikan silâhlarıyle donatıldığı, Tiyö hükümetinin ancak Amerikan dolarlarıyle ayakta durabildiği herkesçe bilinmektedir. Dolayısıyle Amerika, iplerini eldine tuttuğu bu kuklasını istediği şekilde oynatabilir. Şu var ki, Amerika Saygonun tutumunu emperyalist amaçlarına uygun bulduğu için bunu bir problemmiş gibi göstermiye çalışmaktadır.

Fakat Amerikanın bütün bu çabaları boşunadır. Halkların Amerikan emperyalizminin yalanlarına karnı toktur. Eğer Amerikan hükümeti Viyetnam harbine gerçekten son vermek istiyorsa, Saygon hükümetiyle anlaşmazlık çıktığı iddialarından vazgeçip, Paris barış görüşmelerinde varılan anlaşmayı derhal imzalamalıdır. Viyetnam ve Çin-Hindinde sürdürdüğü katliama ancak böyle son verilebilir. Bütün dünyadaki ilerici güçler bunu ısrarla istemektedirler.

İlhami Çetiner

ŞİİR KÖŞESİ

NELER YOK

Neler yok be kardeşim, neler
şu doyulmaz ve kahpe dünyada!
Denizler var, ovalar ve nice taşlar
Ve bir de insanlar.

Denizler ki, sevmeye değer
Denizler ki, kıyar nice canlara.
Denizler bilirim, sakin ve coşkun,
Ama yine de denizdirler.

Ovalar bilirim, kuzular meleşir
Ovalar ki, mezar olur erlere
Ovalar ki, yemyeşil ve kupkuru
Ama yine de ovadırlar.

Taşlar var ki, anıtlar kurulur
Taşlar var ki, dikilir mezarlara.
Taşlar bilirim, sertleşir ve yumuşar,
Ama yine de taştırlar.

Ama yine de insandırlar
diyeceksin belki, kardeşim
Viyetnamlı çocukları
napalmla yakanlara?

Neler yok be kardeşim, neler
şu doyulmaz ve kahpe dünyada!
Denizler var, ovalar ve nice taşlar
Ve bir de insanlar!

Denizler var, kıyar nice canlara
Ovalar ki, mezar olur erlere.
Taşlar bilirim kardeşim, taşlar
Ki dikilir bu mezarlara.

Ama yine de deniz
Ama yine de ova
Ama yine de taştırlar
İnsan olanlara.

Nasıl insan dersin be kardeşim
Deniz gibi cana kıyanlara?
Ve ovaları mezar yaparak
sıra sıra taş diktirenlere?

Denizler var, sevmeye değer.
Ovalar ki, meleşir kuzular.
Taşlar bilirim, kurulur anıtlar,
Çünkü deniz, ova ve taştırlar.

İnsan derim ben kardeşim
taş üstüne taş dikerek
nehirleri deniz yapanlara
ve ovaları sulayanlara.

Neler yok be kardeşim, neler
şu doyulmaz ve kahpe dünyada!
Denizler var, ovalar ne nice taşlar.
Ve bir de insanlar.

A. Yaman

kalkıp Hannover Başkonsolosluğu önünde kuyruğa girer. Danışma memuruna, hangi odaya gideceğini, neler yapması gerektiğini sorar. Memur «soldaki odaya gidin size ne yapılması gerektiğini söylerler»der. O kapıda da kuyruğa giren vatandaş, hiçbir şey söylenmeden eline tutuşturulan bir kâğıdı alır, şaşkın dışarı çıkar. Aklı ererse kâğıdı doldurur, aklı ermezse sağda solda doldurtacak birini arar ve tekrar kuyruğa girer. Bu sefer memur, yeniden «şuraya git, makbuz kestir, yeniden kuyruğa gir»der. Yani bir tek işi bitirmek için en az beş kere kuyruğa girmek gerekiyor.

Bu durumdan şikâyetçi olup konsolosa çıkan vatandaşa verilen cevap daima: «Memnun değilsen, git işini başka yerde yaptır» oluyor. Hem bu sadece Hannover konsolosluğuna has bir durum da değil. Kaybettiğin gündeliğe mi yanarsın, sinirlerinin harap olduğuna mı, yetkililerden aldığın saygısızca cevaba mı? Memlekette iş istersin, yok derler, el kapılarını gösterirler. Sonra da döviz diye ağız açarlar ama, en küçük işimizi doğru dürüst görmezler. Bu daha ne zamana kadar böyle devam edecek?

Ali Kurttekin –
Hannover – Batı Almanya

Hayat pahalılaşır ya!

Demir fiyatlarında yeni bir pahalılaşma yokken, depolarda üç-beş senelik stok mal yatarken imalâtı serbest sektörün elinde olan yerli malı çelik tele % 100 gibi büyük bir zam yapıldı. Bu durumda küçük esnaf ne yapacağını şaşırmış, atölyelerimiz çalışamaz duruma gelmiştir.

Bakanlar durmadan, «pahlılık önlendi, fiyat artışları durdu,» diyorlar. % 5–10 filân değil, % 100 oranında zamlar ortadayken, fiyat artışlarının durduğu nasıl söylenebilir? Bakanlar kimi aldatıyor? Sonra da neden buhran var diye şaşıp duruyorlar. Yalanla peynir gemisi yürüteceklerine, vurguncuları ortadan kaldırsınlar, kaldıramıyorlarsa çekilip gitsinler.

İsmi mahfuz – İstanbul

Keban köylüleri perişan

Biz Keban Barajı gölü içinde kalacak olan köylerin sakinleriyiz. Köylerimiz sular altında kalınca bizler ne yapacağız? Zanaatımız yok, paramız da yok ki, bir iş yapalım. Defalarca Tabii Kaynaklar ve Enerji Bakanlığına, İskân Genel Müdürlüğüne başvurmuş olsak ta, verilen dilekçelerimizden hiçbir netice çıkmadı. Bize sahip çıkan yok. Baraj işi başlamadan evvel ilgililer: «köylüler ortada kalmıyacak, başka illere yerleştireceğiz, istiyene sermaye vereceğiz, dışarı işçi gönderilmesinde öncelikler tanıyacağız» gibi büyük büyük lâflar ettiler. Bazı kimseler bu dışarıya gönderilme önceliğinden yararlandı. Ama bilhassa askerde olanlar, gurbette olanlar ortada kaldı. İmar ve İskân Genel Müdürlüğüne gittik. «Köylere çıkıp sizleri işe yazacağız» dediler. Bekledik bekledik gelmediler. Bir gün yine gittik, heyet olarak. Başımız kalabalık, deyip savdılar. Biz milletvekillerini hakkımız aransın diye seçiyoruz. Onlar ise kendilerini düşünüyorlar. Biz devletten ekmek istemiyoruz, yalnız iş istiyoruz.

Keban köyleri sakinleri

NİKSON: Seçmenlere yem borusu . . .

Fiyatı 50 kuruş